

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

V rámci programu Erasmus+ se ve dnech 9. - 13. 3. 2015 zúčastnila Jaroslava Davidová, Katarzyna Kvapilíková a Vendula Plevová Marková pracovní služební cesty do Hlavní knihovny Pedagogické univerzity v Krakově (Polsko).

www.up.krakow.pl/biblio

Cílem naší cesty byla výměna zkušeností, inspirací a porovnávání práce a pracovního prostředí Knihovny Univerzity Palackého s univerzitní knihovnou v Polsku.

Pedagogická univerzita v Krakově má přibližně 16 000 studentů a 6 fakult: Fakultu humanitních studií, filologie, pedagogiky, matematiky, fyziky a technických věd a umění. Na Fakultě filologie (ústav pro informace a knihovnictví) mohou studenti studovat - *Informační vědu a knihovnictví* a vykonávat pracovní stáže v knihovně.

Hlavní knihovna sídlí v budově Pedagogické univerzity. Má 6 450 zaregistrovaných uživatelů, 386 761 knih, časopisů, audioknih a e-dokumentů. Od roku 1996 knihovna používá knihovnický systém VTLS Virtua CHAMO. Zakoupené databáze: Springer, Elsevir, EBSCO, Web of Knowledge, Proquest, Scopus, Wiley, Nature a Science hradí ministerstvo školství a část univerzita.

Ředitel knihovny pan dr Stanislaw Skórka je členem Akademického senátu.

Na nákup dokumentů a mzdy pracovníků bývá přidělena adekvátní část (podle počtu studentů) z rozpočtu Pedagogické univerzity, která také hradí další náklady knihovny, dle vzneseného požadavku.

• 9. 3. 2015

První den návštěvy nás přivítal ředitel knihovny pan dr Stanislaw Skórka, zástupce ředitele paní dr Renata Zajac a tajemník paní mgr Ewa Piotrowska.

Po přivítání následovala prohlídka knihovny a všech jejích oddělení.

Oddělení akvizice a zpracování fondu:

V loňském roce oddělení zakoupilo 6 000 knih. Návrh na zakoupení knih podávají pedagogové, studenti a pracovníci knihovny. Zpravidla bývá zakoupen jeden výtisk a další výtisky se dokupují podle frekvence výpůjčky daného titulu. Pro objednávání časopisů je vždy vypsáno výběrové řízení na dodavatele a smlouva se uzavírá pouze na jeden rok. Následující rok, při novém výběrovém řízení, je umožněno ponechat si stávajícího dodavatele.

Knihovníci katalogizují ve formátu MARC 21 v knihovnickém systému VIRTUA. Katalogizační záznamy sdílejí s Varšavskou univerzitní knihovnou (databáze autorit NUKAT).

Hlavní knihovna Pedagogické univerzity časopisy objednává centrálně (také pro fakultní knihovny), ale zpracovává si je každá knihovna samostatně.

Knihy si nakupuje a zpracovává (do jednotného knihovnického systému VIRTUA) každá knihovna zvlášť.

Pracovníci oddělení se pravidelně střídají v čítárně knih a na stanovišti „INFORMACE“, které je umístěno u hlavního vchodu do knihovny (podle ročního rozpisu služeb 2 dny v týdnu/2 hod.).

Hlavní knihovna Pedagogické univerzity slouží uživatelům převážně k půjčování a vracení knih. Pro studium a badatelskou činnost mají uživatelé knihovny k dispozici pouze dvě menší místnosti - čítárnu časopisů a čítárnu knih (v Ústřední knihovně Univerzity Palackého v Olomouci máme 10 studoven - 435 studijních míst).

Časopisy se půjčují pouze do **čítárny časopisů**. Denní tisk a odebírané časopisy leží v příslušných boxech. Celkem 190 titulů (3800 ks). Do roku 2005 jsou vedeny časopisy také v lístkové podobě, od roku 2006 pouze v elektronické podobě. Čítárna je propojena s oddělením časopisů.

V knihovně jsou zachovány lístkové katalogy (do roku 2005).

V **čítárně knih** jsou v regálech umístěny „velmi“ žádané **prezenční** knihy. Vyžádání prezenční knihy ze skladu (do čítárny knih) se provádí pouze v knihovně u výpůjčního pultu. V roce 2014 navštívilo čítárnu 10996 čtenářů, kteří si vypůjčili 29575 knih.

Oddělení skladů:

V naší knihovně máme ve skladech vlhké prostory a mechanické posunování regálů s knihami. V jejich knihovně jsou sklady suché a regály vybaveny elektronickým posunováním regálů. Líbil se nám malý výtah na vyžádané knihy ze skladu, který je propojen s výpůjčním oddělením.

V letošním roce se knihovna rozhodla chránit svůj knihovní fond tím, že zakoupí balicí stroj na obalování knih folií.

O letních prázdninách všichni pracovníci knihovny, kteří nečerpají dovolenou, provádí revizi knih a posunují v regálech knihovní fond. Během posunování fondu zajišťuje mytí regálů úklidová firma.

• 10. 3. 2015

V úterý ráno Mgr. Katarzyna Kvapilíková předvedla prezentaci o Knihovně Univerzity Palackého a Univerzitě Palackého.

Prezentace měla velkou účast, protože byla prezentována v mateřském jazyce našich hostitelů – v polském jazyce.

Vědecké informační oddělení (Oddělení automatizace):

Pracovníci oddělení používají, spravují a upravují knihovnický systém VTLS Virtua CHAMO podle požadavků knihovny.

Oddělení digitalizace:

Digitalizuje všechny knihy z vydavatelství Pedagogické univerzity. Ostatní knihy, které mají umístěny ve skladě, jsou digitalizovány postupně (vzácné tisky a ty knihy, které má knihovna pouze po jednom výtisku). Do databáze, kterou vytvořila knihovna se ukládají digitalizované doktorandské práce.

Pracovníci vytvořili na internetových stránkách knihovny krátké instruktážní videa o vyhledávání v katalogu, bezbariérovém přístupu aj.

Oddělení digitalizace pořádá v knihovně konference, Noc v knihovně, Noc s japonskou (ruskou...) kulturou, školí studenty na skenování knih, pro akce v knihovně vyrábí a tiskne plakáty a jeden pracovník oddělení je správcem facebooku.

Líbil se nám skener „bez okraje“, kterým se při skenování nevykládají hřbety knih.

• 11. 3. 2015

Výpůjční oddělení:

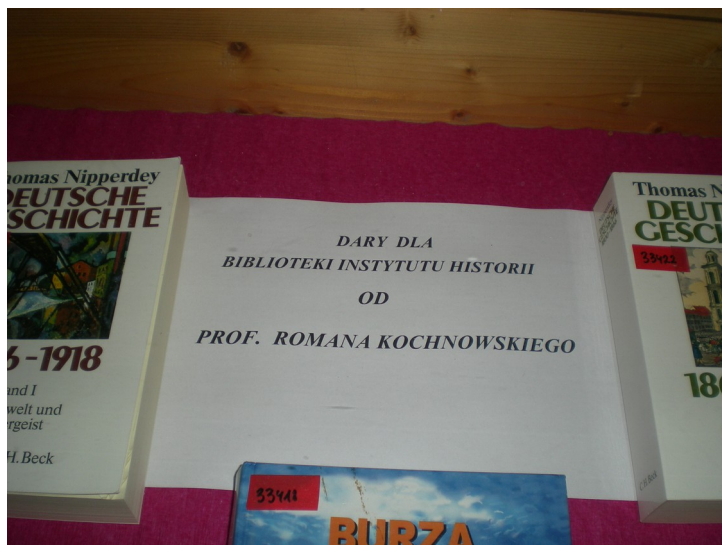
Výpůjční oddělení je umístěno naproti hlavnímu vchodu do knihovny. Za registraci do knihovny se platí 5 zlotých na 1 rok (prodloužení registrace na další rok 3 zloté).

Výpůjční doba knih je krátkodobá (na 5 dní) a dlouhodobá (na 1 měsíc). Vypůjčené knihy lze prodloužit 2x . Pracovníkům univerzity je umožněna výpůjční doba knih na půl roku, bez možnosti prodloužení.

Prezenční knihy lze vypůjčit u výpůjčního pultu (na žádanku ze skladu) **pouze do čítárny**. Prezenční knihy si nelze vyžádat ze skladu online a neexistují výjimky na vypůjčení mimo knihovnu. V minulých letech pracovníci výpůjčního oddělení dávali studentům, kteří ukončili studium, **razítko do indexu, které znamenalo, že student nemá v knihovně žádné pohledávky**. Tímto způsobem neměli problémy s vymáháním nevrácených knih a nemuseli řešit vymáhání právní cestou. Od ledna 2015 razítko do indexu dávat nemohou, protože univerzita přešla na elektronické indexy. V době prolínání směn (3hod.) pracovníci vyřizují požadavky na MVS (od ledna 2015 – 400 požadavků), zasílají upomínky, přilepují přírůstková čísla atd.

- 12. 3. 2015

Návštěva knihovny na Katedře historie.

V knihovně Katedry historie je umístěno 30000 knih. Pracovníci knihovny knihy nakupují, katalogizují, elektronicky vypůjčují a postupně digitalizují (grand na digitalizaci starých tisků).

Oddělení vědeckých informací.

Objednává databáze (Springer, Elsevir, EBSCO, Web of Knowledge, Proquest, Scopus, Wiley, Nature a Science) pro celou univerzitu. Část databází hradí ministerstvo školství a část univerzita. Pro uživatele vytváří rešerše. Na začátku semestru (od září do listopadu) pracovníci pořádají povinné semináře pro první ročníky (vyhledávání v katalogu, v databázích...). Po absolvování semináře následuje test a podle výsledku testu studenti dostanou zápočet. Pro vyšší ročníky pořádají pracovníci školení v citacích.

Pozvánky na školení a semináře jsou zasílány hromadným univerzitním e-mailem.

Dále pracovníci pořádají výstavy a různé akce v knihovně. Jeden pracovník je také správcem facebookových stránek.

Chodby Pedagogické univerzity jsou odpočinkovými místy pro studenty, na stolech leží volně rozložené stolní hry a stoly jsou vybaveny počítači s volně přístupným internetem.

Pro studenty je k dispozici také kantýna.

13. 3. 2015

Návštěva v Jagellonské vědecké knihovně (Krakow).

Jagiellońska univerzita byla založena v roce 1364 a je tak druhou nejstarší univerzitou ve střední Evropě.

Do Jagellonské knihovny nás doprovodila paní mgr Ewa Piotrowska.

V Hlavní knihovně Pedagogické univerzity se o nás výborně starala zástupkyně ředitele knihovny paní dr Renata Zajac a tajemník paní mgr Ewa Piotrowska. Na obohacení našeho knihovního fondu nám ředitel knihovny pan dr Stanislaw Skórka daroval tři knihy.

Závěr ze služební cesty.

Inspirace:

- Zavedení **jednotných přihlašovacích údajů** studentů do systémů knihovny a univerzity (Čtenářské konto, Portál...)
- Jedno nabití kreditu na identifikační kartu, kterým lze zaplatit studijní poplatky, stravenky, kopírování, on-line platba pokuty ze čtenářského konta, které po zaplacení pokuty umožní prodloužit knihy z domova.

Jednotné přihlašovací údaje a platba identifikačními kartami by odlehčila práci ekonomickému oddělení (zjednodušilo by se dohledávání platby, při neuvedení jména plátce), studijnímu oddělení, knihovně, právnímu oddělení.

- Krátké **instruktážní videa** o vyhledávání v katalogu, bezbariérovém přístupu aj.
<http://translate.google.cz/translate?hl=cs&sl=pl&u=http://www.bg.up.krakow.pl/&prev=search>
- **Kopírka bez okraje.** Při kopírování nedochází k poškozování vazby.
- Vytvoření prosklených boxů pro **skupinové studium** (v Jagellonské knihovně).
- Rozmístění **informačních panelů po knihovně** (první panel byl umístěn u vstupních dveří do knihovny).

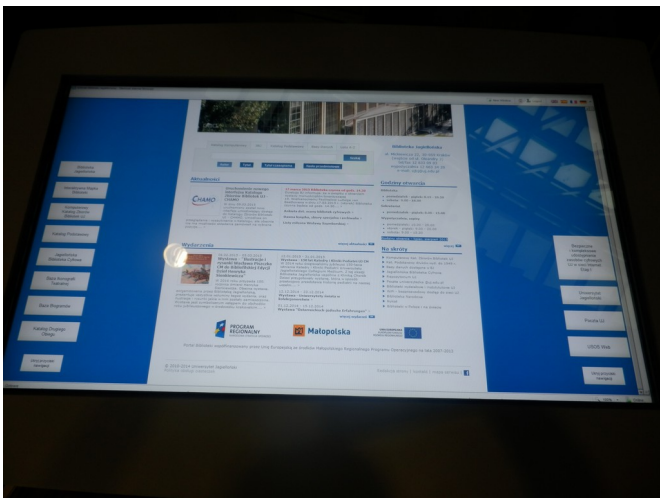

Prosklené boxy byly umístěny za ohraničeným prostorem studovny.

Informační panel.

Vypracovala Jaroslava Davidová